

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

28 noiembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte

Judecătorii

Timofti Vladimir

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Boico Victor

Judecând fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de Circumscripție Chișinău, Harti Vladislav și de către inculpata Măgureanu Svetlana, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 mai 2019, în cauza penală în privința lui

Măgureanu Svetlana xxxxx

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 23.11.2017 - 10.05.2018;

Instanța de apel: 13.02.2019 - 29.05.2019;

Instanța de recurs: 16.07.2019 - 28.11.2019.

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani) din 10 mai 2018, Măgureanu Svetlana a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 145 alin. (2) lit. j) Cod penal, la 16 (șaisprezece) ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis pentru femei.

Ațiunea civilă înaintată de către succesorii victimei, Coșanu Cristina și Barajin Andriana, a fost admisă parțial, fiind dispusă încasarea din contul inculpatei în beneficiul acestora a sumei de 11863 (unsprezece mii opt sute șaiszeci și trei) lei, cu titlu de reparare a prejudiciului material, iar suma de 500000 (cinci sute mii) lei, cu titlu de prejudiciu moral, cauzat prin infrațiune. În total a fost încasat în beneficiul succesorilor victimei suma de 511863 (cinci sute unsprezece mii opt sute șaiszeci și trei) lei.

Cererea procurorului cu privire la încasarea din contul inculpatei în beneficiul statului a sumei de 104000 lei, cu titlu de recuperare a cheltuielilor de judecată, a fost respinsă ca neîntemeiată.

2. Pentru pronunțarea sentinței, prima instanță a constatat în fapt că Măgureanu Svetlana la 27 aprilie 2017, în intervalul cuprins între orele 07:30 și 20:00, urmărind scopul omorului intenționat al cet. Coșanu Raisa, din motiv de răzbunare pentru conflictele avute anterior cu victima, profitând de faptul că se cunoștea cu victima, a pătruns prin acces liber în apartamentul xxxxx, unde, înțelegând caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și dorind în mod conștient survenirea acestora, acționând cu o deosebită cruzime, a aplicat victimei Coșanu Raisa multiple lovituri în regiunea capului cu un ciocan, fapt care a cauzat decesul persoanei indicate.

Acțiunile inculpatei Măgureanu Svetlana au fost încadrate în baza art. 145 alin. (2) lit. j) Cod penal- *omorul intenționat, adică omorul unei persoane, săvârșit cu deosebită cruzime precum și din motive sadice.*

3. Inculpata Măgureanu Svetlana a contestat cu apel sentința, solicitând casarea acesteia din motiv că nu a comis infracțiunea de care este învinuită, vina fiind recunoscută sub presiune psihologică din partea poliției.

Sușține inculpata că decizia de condamnare nu poate fi bazată doar pe recunoașterea vinovăției, iar în materialele dosarului penal nu există nici o probă ce ar dovedi că infracțiunea a fost comisă cu deosebită cruzime, fiind depistate pe corpul victimei mai multe leziuni corporale.

4. Procurorul în Procuratura mun. Chișinău, oficiul Buiucani, Precup Daniel, a atacat cu apel solicitând casarea acesteia cu rejudecarea cauzei potrivit modului stabilit pentru prima instanță, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care Măgureanu Svetlana să fie recunoscută vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 145 alin. (2) lit. j) Cod penal și să-i fie stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe termen de 20 ani, cu executarea în penitenciar de tip închis pentru femei.

În argumentarea apelului a invocat că pedeapsa stabilită inculpatei este prea blândă în raport cu circumstanțele cauzei, consecințele produse și personalitatea inculpatei.

Consideră că pedeapsa nu-și va atinge scopul de corectare a acesteia și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.

Totodată, procurorul menționează că prin sentința primei instanțe s-a respins cererea cu privire la încasarea din contul inculpatei Măgureanu Svetlana în beneficiul statului a cheltuielilor de judecată în suma de 104461 lei, cheltuieli suportate ca urmare a acțiunilor inculpatei, în urma cărora a fost necesară implicarea unui mecanism întreg compus din organul de urmărire penală, procuror, care au fost nevoiți să efectueze acțiunea de urmărire penală pentru a

investiga faptele acesteia, toate aceste acțiuni generând cheltuieli din partea statului, care în mod normal ar urma să fie recuperate din contul inculpatei.

5. Procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Harti Vladislav a înaintat apel suplimentar, solicitând casarea sentinței în partea individualizării pedepsei penale și a respingerii cererii procurorului cu privire la încasarea cheltuielilor judiciare de la Măgureanu Svetlana, cu rejudecarea cauzei penale potrivit modului stabilit pentru prima instanță, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Măgureanu Svetlana să fie recunoscută vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 145 alin. (2) lit. j) Cod penal, cu stabilirea pedepsei sub formă de închisoare pe termen de 20 ani, cu executarea în penitenciar de tip închis pentru femei, cu încasarea din contul inculpatei în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare în sumă de 106141 lei, suportate pentru efectuarea expertizelor judiciare.

În motivarea solicitării privind încasarea din contul inculpatei a cheltuielilor judiciare, procurorul a menționat că urmărirea și judecarea unei cauze penale generează efectuarea de cheltuieli pentru întocmirea și transmiterea actelor de procedură, pentru administrarea probelor și conservarea mijloacelor materiale de probă, cu retribuirea apărătorilor, precum și cu orice alte cheltuieli necesare normalei desfășurări a procesului penal.

În cheltuielile legate de administrarea probelor se includ și sumele pentru retribuirea cuvenită experților și interpreților. Cheltuielile judiciare sunt imputabile inculpatului ca urmare a săvârșirii de către acesta a infracțiunii, temei juridic constituind vinovăția acestuia, deoarece fără săvârșirea infracțiunii astfel de cheltuieli nu s-ar fi efectuat. Obligația inculpatului de a suporta cheltuielile judiciare este principal și integral, întrucât săvârșirea unei infracțiuni atrage în mod inevitabil desfășurarea urmăririi penale și a judecării cauzei, pentru a se aplica pedeapsa infractorului, obligația de a suporta cheltuielile judiciare îi revine în principal acestuia.

6. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 mai 2019 a fost respins ca nefondat apelul procurorului în Procuratura mun. Chișinău, oficiul Buiucani, Precup Daniel, apelul suplimentar înaintat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Harti Vladislav și apelul inculpatei Măgureanu Svetlana cu menținerea sentinței fără modificări.

6.1. Respingând apelul, instanța de judecată a constatat că prima instanță just a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și a ajuns la concluzia că inculpata Măgureanu Svetlana a săvârșit infracțiunea imputată. Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza penală sus-indicată și care au fost corect apreciate, respectându-se prevederile art. 101 Cod de procedură penală.

Astfel, deși inculpata vina nu a recunoscut-o, instanța de apel a punctat că prima instanță motivat și întemeiat a concluzionat referitor la vinovăția

inculpatei în comiterea infracțiunii imputate, bazându-se pe probe prezentate de acuzare, care sunt pertinente, concludente, utile și veridice și coroborează între ele.

Totodată, instanța de apel a reiterat că declarațiile succesorilor părții vătămate Barajin Andriana și Coșanu Cristina, a martorilor Carpova Nina și Țurcanu Olesea sunt veridice, deoarece acestea au fost date sub jurământ, persoanele fiind avertizate de răspundere penală, la fel fiind audiate la diferite etape a urmăririi penale și în instanța de fond au dat declarații analogice, consecvente, fiind în coroborare și cu alte probe cercetate.

Instanța de apel, a mai menționat că declarațiile succesorilor părții vătămate Barajin Andriana și Coșanu Cristina, a martorilor Carpova Nina și Țurcanu Olesea nu o dezvinovățesc pe inculpată de fapta comisă.

6.2. La capitolul individualizării pedepsei penale, instanța de judecată a reținut că instanța de fond a ținut cont de prevederile art. art. 7, 61, 75 și 78 Cod penal, corect a concluzionat că pedeapsa respectivă aplicată de prima instanță este proporțională faptei comise de inculpată.

6.3. Cât privește cheltuielile judiciare, instanța de apel, bazându-se pe prevederile art. 75 alin. (3) din Legea cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, art. 227 alin. (3) Cod de procedură penală, a menționat că prima instanță corect a statuat că în cazurile când expertizele au fost dispuse de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată la solicitarea acuzatorului de stat, plățile necesare pentru efectuarea expertizei vor fi achitate din contul mijloacelor bănești a bugetului de stat, dar nu a inculpatului, după cum pledează procurorul.

Astfel, expertizele menționate au fost ordonate de către organul de urmărire penală în vederea stabilirii cauzei morții sau în vederea stabilirii altor circumstanțe utile cazului, în rezultatul săvârșirii infracțiunii de către inculpata Măgureanu Svetlana, fiind acțiuni procesuale ce țin de administrarea probatoriului și formularea învinuirii, care sunt puse în sarcina părții acuzării.

7. Procurorul, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, a declarat în termen legal recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea acesteia, cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, într-un alt complet de judecată.

În argumentarea recursului, procurorul invocă dezacordul cu decizia instanței de apel, argumentând că atât prima instanță cât și instanța de apel nu au acordat deplină eficiență prevederilor art. art. 61, 75 Cod penal, prin ce incorect au ajuns la concluzia stabilirii unei pedepse prea blânde și neproporționale cu pedeapsa aplicată, cu pericolul social a acțiunilor criminale comise.

Totodată, procurorul consideră că instanțele de fond au omis faptul că infracțiunea comisă este una excepțional de gravă, care prevede în calitate de

pedeapsă și detențiunea pe viață, de unde se poate concluziona că pedeapsa aplicată inculpatei este prea blândă.

Pe de altă parte procurorul este de opinia că soluția instanței de apel, prin care a fost respins apelul suplimentar al procurorului referitor la neîncasarea cheltuielilor de judecată contravine normelor procesual penale în vigoare, și anume art. 227 alin. (1) Cod de procedură penală.

Menționează recurentul că art. 227 alin. (3) Cod de procedură penală invocat în decizia instanței de apel este o normă generală și nu obligă statul să suporte cheltuielile, ci să le achite la momentul necesar pentru a facilita operativitatea acțiunilor organului de urmărire penală și pentru a nu condiționa termenul rezonabil prin încasarea cheltuielilor judiciare de la părțile în proces.

Procurorul subliniază intenția legiuitorului prin abrogarea alin. (2) art. 143 Cod de procedură penală prin Legea nr. 316 din 22.12.2017 (publicată în Monitorul Oficial la 09.02.2018), de a pune cheltuielile judiciare în sarcina inculpatului.

În baza celor expuse procurorul consideră că instanța de apel nu a îndeplinit cerințele stipulate în prevederile art. art. 101, 394, 414 Cod de procedură penală, nu a indicat temeiurile care au dus la respingerea apelului declarat de acuzatorul de stat, iar aceasta constituie temei de drept pentru recurs ordinar prevăzut în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, deoarece hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, în partea ce ține de respingerea solicitării procurorului de încasare a cheltuielilor de judecată.

8. Inculpata Măgureanu Svetlana a înaintat în termen legal recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea acesteia și rejudecarea cauzei.

În argumentarea recursului menționează că nu a fost ascultată, iar colaboratorii de poliție au amenințat-o, în rezultat fiind condamnată fără careva probe ce i-ar dovedi vinovăția.

9. Judecând recursurile ordinare declarate și verificând argumentele invocate în raport cu circumstanțele cauzei Colegiul penal lărgit consideră că acestea urmează a fi admise, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, admite recursul, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

De asemenea, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Conform art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe

noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de prima instanță.

Instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor din dosar.

Instanța de apel, *este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel*. Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost săvârșită de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate și administrate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual, penal sau administrativ au fost corect aplicate și hotărârea adoptată urmând să conțină răspuns la toate motivele invocate.

După cum rezultă din materialele cauzei, procurorul invocă drept temeiuri pentru declararea recursului prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, potrivit cărora hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în cazurile când *hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale*.

Totodată, deși inculpata Măgureanu Svetlana nu a invocat expres un temei pentru recurs din cele 16 conținute în alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, din esența argumentelor formulate în recursul declarat se atestă prezența temeiului de casare prevăzut la pct. 6) din norma de drept sus-menționată potrivit căreia hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în cazurile când *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția*.

Examinând argumentele recursurilor prin prisma temeiurilor de casare nominalizate, Colegiul penal constată că acestea și-au găsit confirmare în speța dedusă judecării, iar hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, din considerentele ce urmează.

Astfel, cercetând materialele cauzei deduse judecării Colegiul penal atestă că la etapa judecării cauzei în prima instanță, la momentul ultimului cuvânt, inculpata Măgureanu Svetlana a comunicat că la etapa urmăririi penale a fost amenințată de către polițiști să recunoască vina (f.d. 97, vol.III).

Aceleași argumente au fost invocate de către inculpata Măgureanu Svetlana și în cererea de apel (f.d. 133, vol.II), ca ulterior să fie invocate și în cererea acesteia de recurs (f.d. 194, vol.III).

Verificând decizia instanței de apel prin prisma argumentelor formulate de către inculpată, instanța de recurs constată că fiind investită cu judecarea apelurilor procurorului și al inculpatei, instanța de apel contrar prevederilor art. 414 alin. (5) Cod de procedură penală, potrivit cărora instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel, nu a pătruns în esența solicitărilor inculpatei, expunându-se în mod superficial asupra acestora, totodată preluând integral argumentele formulate de către prima instanță, care i-au stabilit convingerea în sensul vinovăției inculpatei în săvârșirea infracțiunii imputate.

Or, reieșind din conținutul deciziei recurate se atestă că instanța de apel printr-o frază generală a statuat, că *„...declarațiile depuse de către inculpata Măgureanu Svetlana, prin care nu-și recunoaște vina în comiterea infracțiunii imputate, sunt declarații ce nu corespund adevărului, depuse în încercarea de a se eschiva de la răspunderea penală și se combat prin probele analizate...”*

Instanța de apel a mai reținut că *„...inculpata cunoștea detalii care nu erau cunoscute organului de urmărire penală, detalii relevate și în cadrul verificării declarațiilor la fața locului. Această circumstanță indică la faptul că inculpata a comis fapta și din această cauză îi sunt cunoscute detaliile acestei infracțiuni. Versiunea inculpatei precum că colaboratorii poliției au impus-o nu corespunde adevărului. Urmează a fi menționat că inculpata a indicat la unele circumstanțe care nu erau cunoscute organului de urmărire penală. Astfel, este imposibil ca inculpata să fie impusă să indice ceva ce nici organul de urmărire nu cunoștea.”*

Cu toate acestea, instanța de recurs reține că în fundamentarea concluziei privind vinovăția inculpatei Măgureanu Svetlana, atât prima instanță cât și instanța de apel au reținut în calitate de probă doar procesul-verbal de verificare a declarațiilor la locul infracțiunii din 13 mai 2017 (f.d. 257-258, vol.I), omițând faptul că Măgureanu Svetlana a depus declarații în calitate de bănuită la data de 11 mai 2017 (f.d. 253-verso, vol.I) și în calitate de învinuită la 13 mai 2017 (f.d. 259-260, vol.III) din conținutul cărora rezultă că există contradicții în declarațiile inculpatei referitor la consecutivitatea acțiunilor descrise de aceasta, numărul loviturilor de ciocan aplicate părții vătămate (*în procesul-verbal de verificare a declarațiilor la locul infracțiunii vorbește despre o lovitură de ciocan, iar în procesul-verbal de audiere suplimentară în calitate de învinuit vorbește despre încă două lovituri cu ciocanul aplicate în baie*), despre acțiunile sale ulterioare comiterii infracțiunii și ștergerea urmelor infracțiunii (*inițial vorbește că a pus scurta la uscat pe firele de sârmă din afară, iar ulterior că la balconul din interiorul apartamentului*).

Astfel, instanțele judecătorești au examinat superficial cauza penală, fără a cerceta amănunțit probatoriul administrat la dosar, or, deși în declarațiile menționate ale inculpatei au fost sesizate contradicții, instanțele nu au dispus citirea declarațiilor inculpatei depuse în cursul urmăririi penale, așa cum

prevede art. 368 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală.

Mai mult, potrivit art. 380 alin. (3) Cod de procedură penală, dacă inculpatul, în ultimul cuvânt, relevă fapte sau împrejurări noi, esențiale pentru soluționarea cauzei, instanța poate dispune reluarea cercetării judecătorești pentru verificarea acestora.

La caz, după cum rezultă din materialele cercetate se atestă că atât instanța de fond cât și instanța de apel au examinat superficial argumentele inculpatei Măgureanu Svetlana, aceasta afirmând în continuare că nu a fost auzită de către instanțele de judecată.

Colegiul penal lărgit amintește, că potrivit jurisprudenței constante a Curții Europene a drepturilor omului, în primul rând, rolul instanțelor judecătorești naționale este să decidă asupra admisibilității probelor, precum și asupra relevanței și ponderii acestora pentru pronunțarea deciziei judecătorești. Rolul unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite.

Prin urmare, dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar și obligația corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse (*§ 30, 31 cauza Fomin vs R. Moldova, decizia din 11 octombrie 2011*).

Față de considerentele mai sus arătate, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia, că la judecarea cauzei instanța de apel a admis erori, care nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs ordinar. Erorile menționate sunt erori de drept procedural și se încadrează în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, deoarece se referă la procedura de motivare a soluției instanței de apel și se consideră temei de recurs.

Sub aspectul argumentelor formulate de procuror în cererea de recurs, Colegiul penal reține că instanța de apel nu a îndeplinit cerințele stipulate în prevederile art. art. 101, 394, 397 pct. 5), 414 Cod de procedură penală, urmând ca la rejudecarea cauzei să indice cu suficientă claritate și motivele pentru care dispune încasarea sau neîncasarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare, ținând cont de faptul că prin Legea nr. 316 din 22 decembrie 2017, în vigoare din 09 februarie 2018 (publicată în Monitorul Oficial cu nr. 40-47 art. 108 din 09 februarie 2018), a fost abrogat alin. (2) art. 143 Cod de procedură penală, care prevedea că, plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile prevăzute la alin. (1) se face din contul mijloacelor bugetului de stat.

La noua rejudecare a cauzei, instanța de apel are obligația să înlăture erorile menționate, să țină seama de împrejurările expuse, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art. 414 Cod de procedură penală, să verifice legalitatea și temeinicia sentinței atacate, să dea o apreciere obiectivă probelor administrate în cauză, având în vedere prevederile art. art. 93, 95, 101 Cod de procedură penală, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apeluri și recursuri, iar în dependență de datele obținute,

să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art. 417 Cod de procedură penală.

10. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Se admit recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de Circumscripție Chișinău, Harti Vladislav și de către inculpata Măgureanu Svetlana, se casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 29 mai 2019, în cauza penală în privința lui Măgureanu Svetlana xxxxx și se dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la **10 ianuarie 2020.**

Președinte

Timofti Vladimir

Judecătorii

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Boico Victor